

vergaderjaar 1993-1994

2 150

Subsidiebeleid

16

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 september 1993

Hierbij doe ik U toekomen **het overwegingsrapport «Subsidies algemeen jeugdbeleid»**¹. In dit rapport wordt verslag gedaan van een onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van de begrotingsvoorbereiding 1994. Het regeringsstandpunt over het rapport is bijgevoegd.

De Minister van Financiën,
W. Kok

Ter inzage gelegd bij de afdeling Parle-
mentaire Documentatie.

REGERINGSSTANDPUNT HEROVERWEGINGSONDERZOEK SUBSIDIES ALGEMEEN JEUGDBELEID

1. Inleiding

Het onderhavige stuk bevat de standpuntbepaling van het kabinet ten aanzien van het rapport van de Werkgroep Heroverweging Algemeen Jeugdbeleid. De beleidsvoornemens, die het gevolg zijn van deze standpuntbepaling zijn verwerkt in de ontwerp-begroting 1994 van het Ministerie van WVC.

De Werkgroep Heroverweging subsidies algemeen jeugdbeleid heeft conform de haar gegeven opdracht onderzocht of en in welke mate de rijksoverheid, in casu de Directie Jeugdbeleid van het ministerie van WVC, een taak heeft in de financiering van instellingen en activiteiten in het kader van het algemeen jeugdbeleid. Het gaat daarbij met name over de activiteiten ten behoeve van (ouders en) jeugdigen, die niet direct de kinderopvang of de jeugdhulpverlening betreffen. Daarbij zijn o.a. de mogelijkheden om de eigen bijdrage op grond van het profijtbeginsel te verhogen onderzocht.

Randvoorwaarden voor deze heroverweging waren:

- Ten aanzien van de landelijke jeugdorganisaties werden de uitkomsten van het rapport van de Commissie Begeleiding en Uitvoering Clustervorming (de Commissie-BUC) en de standpuntbepaling daarbij (kamerstuk 22 800 XVI nr. 9) als gegeven beschouwd;
- De uitgaven voor de politieke jongerenorganisaties werden of het regeringsstandpunt op het rapport van de Commissie-Van den Berg buiten beschouwing gelaten;
- De voorgenomen verzelfstandiging van de schippersinternaten mocht niet in gevaar komen.

Het onderzoek vond plaats op een moment, waarin het algemeen jeugdbeleid – als onderdeel van het welzijnsbeleid in brede zin – in een overgangssituatie verkeert. De Directie Jeugdbeleid is volop bezig met de invulling van de kaders van de nota «Samenwerken langs nieuwe wegen: welzijnsbeleid in de jaren negentig»; d.w.z. het verder vormgeven aan de kerntaken, het fasegewijs omschakelen van het klassieke, vooral op instandhouding gerichte subsidiemodel naar op monitoring en innovatie gericht beleid in samenwerking met alle betrokkenen.

De werkgroep heeft in hoofdstuk 2 van haar rapport een goede weergave gegeven van dit veranderingsproces en van de voorgenomen hoofdlijnen van het algemeen jeugdbeleid van de komende jaren. In grote lijnen sluiten haar voorstellen daarop aan.

2. Hoofddoelstellingen en kerntaken van jeugdbeleid

Het kabinet onderschrijft de door de werkgroep aangegeven lijn, dat het van belang is dat jeugdigen zo min mogelijk afhankelijk moeten worden van voorzieningen voor hulp- en dienstverlening en dat om die reden in het jeugdbeleid voorrang moet worden gegeven aan:

- a) het waar mogelijk voorkomen van het gebruik van voorzieningen (preventie);
- b) de verbetering van het voorzieningensysteem voor jeugdigen (grotere inzichtelijkheid, hogere kwaliteit, grotere samenhang) en daardoor doorbreken van de ketenproblematiek.

In paragraaf 2.3. schetst de werkgroep het huidige beleidskader en de hoofdlijnen van welzijnsbeleid, zoals die zijn geformuleerd in de nota «Samenwerken langs nieuwe wegen». Voor jeugdbeleid betekent dat onder meer dat een voor jeugdigen passende invulling wordt gegeven aan de hoofddoelstelling van het welzijnsbeleid zoals die nu is vastgelegd, te weten het versterken en handhaven van de onafhanke-

lijkheid van mensen door stimulering van maatschappelijke participatie en integratie.

De hiervan afgeleide hoofddoelstellingen van jeugdbeleid houden in dat meer dan voorheen het accent wordt gelegd op het versterken en activeren van de eigen kracht en mogelijkheden van jeugdigen (en van hun opvoeders) en dat de noodzakelijke dienstverlening kwalitatief en kwantitatief optimaal wordt vormgegeven.

Het is duidelijk dat dit niet alleen gevolgen heeft voor het specifieke jeugdbeleid maar ook een intersectorale doorwerking moet hebben. In de Nota Jeugdbeleid, die u na de zomer zal bereiken, zal hieraan expliciet aandacht worden geschonken.

2.1. Innovatie en monitoring

Terecht wordt in het rapport het zwaartepunt gelegd bij de kerntaken innovatie en monitoring. Aan de hierboven genoemde beleidsdoelstellingen zal worden gewerkt door middel van innovatieprogramma's, zoals die in Samenwerking langs nieuwe wegen worden bepleit. Het kabinet kan zich geheel vinden in de beschrijving van de innovatiestrategie, zoals de werkgroep die geeft. Daarbij is overigens de monitoringfunctie van groot belang, zoals eerder reeds is aangegeven in de beleidsbrief «Samen Verder».

Budgettaire aspecten

Ten behoeve van het beleid gericht op innovatie en monitoring acht de regering het wenselijk de daarvoor bestemde budgetten beschikbaar te houden. Deze middelen zijn met name bestemd voor de vereiste goede begeleiding, de implementatie en evaluatie van projecten. Vooral in het begin zal in de monitoringfunctie moeten worden geïnvesteerd.

Voor de verdere inhoudelijke invulling van dit innovatiebeleid wordt verwezen naar de reeds vermelde Nota Jeugdbeleid.

2.2. Landelijke jeugdorganisaties

De benadering van de Werkgroep Heroverweging is op zichzelf helder en rechtlijnig. Ze constateert dat bij toepassing van het principe van eigen verantwoordelijkheid en van het profijtbeginsel er niet direct een invalshoek is voor de financiering van de instandhouding van de landelijke jeugdorganisaties als zodanig. Tegelijkertijd geeft de werkgroep aan dat de jeugdorganisaties zouden kunnen meedingen naar innovatieprojecten waarvoor een innovatiebudget ter beschikking komt. Dit geeft de Werkgroep aanleiding te concluderen tot een fasegewijze te bereiken beëindiging van de structurele subsidiëring ten behoeve van de instandhouding van de organisaties als zodanig.

Het is duidelijk dat de Werkgroep Heroverweging haar argumenten mede ontleent aan de koers van het welzijnsbeleid van de laatste jaren. Ook in het regeringsstandpunt op het rapport van de Commissie-Begeleiding Uitvoering Clustervorming (Cie-BUC) staat immers de eigen verantwoordelijkheid van de burger centraal. Subsidie wordt dan niet meer verstrekt om het voortbestaan van organisaties te garanderen, maar in principe uitsluitend ten behoeve van activiteiten (produkten) die passen in beleidsprioriteiten. Dat principe geldt overigens niet alleen voor organisatieclusters maar voor alle gesubsidieerde organisaties.

Met name als het gaat om de landelijke jeugdorganisaties, waarvan er vele in de clusteringsoperatie betrokken zijn, acht het kabinet redenen aanwezig om de aanbevelingen van de Werkgroep Heroverweging niet zonder meer over te nemen. De Kamer heeft via de motie-Dees aandacht gevraagd voor de noodzakelijke beschikbaarheid van een efficiënte infra-

structuur om het welzijnsbeleid goed te kunnen uitvoeren. Het kabinet onderschrijft die stellingname en heeft met het in gang zetten van een proces van clustering een eerste stap in die richting gezet. Men is nu bezig met de volgende fase. In overleg met de Landelijke Organisatie Vrijwilligers Jeugd- en Jongerenwerk worden reeds afspraken gemaakt over de operationalisering en het tijdschema van de invoering van produktgewijze financiering in plaats van subsidies gericht op instandhouding. Ook met andere, niet bij de clustering betrokken landelijke organisaties, wil het kabinet overigens tot dergelijke afspraken komen.

Gezien het bovenstaande acht het kabinet geen redenen aanwezig om in dit stadium op het budget van de geclusterde organisaties, waarop in 1992 een efficiëncykorting van 25% is toegepast, meer dan de algemene cumulatieve subsidiekorting te korten. Pas als in het kader van de evaluatie van het proces zou blijken dat de resultaten ervan de huidige opzet van collectieve middelen niet rechtvaardigen kan het advies van de Werkgroep Heroverweging voor deze categorie organisaties relevant worden.

Ten aanzien van de politieke jongerenorganisaties, die weliswaar niet bij de clusteringsoperatie zijn betrokken, maar waarbij wel in 1992 een efficiëncykorting heeft plaatsgevonden, geldt, dat het kabinet die nu niet verder extra wil belasten. Daarbij is ook van belang, dat het hier om een zeer beperkt budget gaat. Voor de overige – niet geclusterde – landelijke organisaties, die worden gesubsidieerd op grond van hun activiteiten voor een specifieke doelgroep, waaraan in het beleid bovendien prioriteit wordt gegeven, t.w. gehandicapte en allochtone jongeren, zal een zelfde lijn worden gevolgd.

Voor de beide werkende-jongerenorganisaties zijn naar de mening van het kabinet deze argumenten niet van toepassing. Niet alleen zijn deze organisaties niet eerder onderworpen aan een efficiëncykorting, maar bovendien geldt voor hen dat ze zowel absoluut als relatief gezien zeer veel overheidssubsidie ontvangen. Voorts passen niet alle activiteiten binnen de beleidsprioriteiten en zijn er in de opvatting van het kabinet alternatieven voor overheidssubsidie: een hogere eigen bijdrage van leden en deelnemers of financiële bijdragen van anderen dan de overheid. In dit licht acht het kabinet een substantiële subsidievermindering van f 2 mln op een totaal van ruim f 6 mln gerechtvaardigd.

Budgettaire aspecten

Als gevolg van het hierboven weergegeven standpunt zal op het gezamenlijk budget van de werkende-jongerenorganisaties een korting van f 2 mln worden toegepast. Verder wordt afgezien van een extra subsidievermindering voor de landelijke (clusters van) organisaties naast de algemene cumulatieve subsidiekorting vanaf 1994 voor alle gesubsidieerde organisaties.

2.3. Internaten voor kinderen van binnenschippers en kermisexploitanten

In het heroverwegingsrapport wordt de principiële vraag naar het wezenlijke subsidiemotief aan de orde gesteld. Het kabinet maakt in deze discussie een pragmatische keuze voor de welzijns invalshoek, waarin het bieden van huisvesting, verzorging en opvoeding van kinderen centraal staat. De bij het departement van WVC aanwezige expertise op dit punt vanwege de subsidiëring van een groot aantal residentiële voorzieningen voor jeugdigen, was destijds (1987) de reden om de subsidiëring van deze internaten over te brengen van O&W naar WVC.

In het licht van de kerntakendiscussie is in overleg met de desbetreffende organisatie een proces gestart dat per 1 januari 1994 moet leiden tot verdere verzelfstandiging via een clustering van de organisaties naar één subsidiepunt.

Budgettaire aspecten

In grote lijnen wordt ingestemd met de voorstellen van de werkgroep ten aanzien van de wijze van bezuiniging op het subsidiebudget. Ten aanzien van de orde van grootte van de besparing acht de regering f 19,5 mln haalbaar. Er dient daarbij echter wel rekening te worden gehouden met frictiekosten, als gevolg van de noodzakelijke aanpassingen in de organisaties. Daardoor kan de opbrengst in de komende jaren tot maximaal f 2,5 mln lager uitvallen. Over de concrete invulling daarvan is thans overleg gaande met de Nederlandse Vereniging van Internaatbesturen voor Schippersjeugd (NEVIS) en het Landelijk Oudercontact van Varenden (LOV).

Een verdergaande bezuiniging is onzes inziens in dit stadium niet verantwoord. Deze zou leiden tot kwaliteitsvermindering (groepsgrootte).

3. Samenvatting

Het kabinet stelt vast dat de hoofdlijn van het Heroverwegingsonderzoek subsidies Algemeen Jeugdbeleid inhoudelijk in belangrijke mate aansluit op onze visie op de kerntaken van WVC, toegepast op het terrein van het jeugdbeleid. De uitwerking wordt niet op alle punten door het kabinet onderschreven. Dat geldt met name voor de financiële invulling op korte termijn.

Alles overwegende achten wij een totale besparing van 19,0 mln oplopend tot f 21,5 mln op het budget voor algemeen jeugdbeleid haalbaar.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. d'Ancona